

אהיה נחש (השעה הרביעית)

מיכל סופיה טוביאס

תערוכת יחיד בגלריית האוסף

2022

מיכל סופיה טוביאס הצטרפה לחוקר נחשים בנגב והתוודעה לענף החרטומים הארסי, שזוג קרניים מזדקרות מעל עיניו. נוכח כישורי ההישרדות שלו מקדמת דנא ומופעיו המפליאים בתרבות המצרית העתיקה, ביקשה טוביאס לתרגם את תנועתו לגוף האנושי. באמצעות כתב-תנועה שפיתחה וחברה במיוחד לפרויקט, התמקדה טוביאס בקשר בין תנועתו לבין התנועות האפשריות של הזרוע וכף היד – קשר שאת הדיו מוצאים גם בהירוגליפים, בפסלים ובציורים של המצרים הקדמונים. על בסיס זה יצרה מחול בביצוע זוג רקדניות, המוקרן בחלל על זוג מסכים לצד פסלי נחושת. הרקדניות ממזגות בתנועתן את הטבע ואת גלגוליו בתרבות ובאמנות, ואילו אופיים הקליגרפי-רישומי של הפסלים מתחקה אחר תנועת הנחש בטבע ותנועת הזרוע האנושית, אחר דימויים מצריים עתיקים של הנחש ואחר סמלים ביוגרפיים של האמנית עצמה.

טוביאס שאבה השראה מספרי המצרים העתיקים שעסקו בחיי העולם הבא ובעיקר ממסעו של רע, אל השמש, שלראשו דיסקית העטורה נחש וסמלו היא העין. מדי יום, עם שקיעת החמה, יוצא רע למסע בסירה אל עולם המתים שמתחת לפני האדמה. בשעה הרביעית למסעו (ומכאן כותרת המיצב) עינו השמאלית נפצעת, ונחשים טובים מטפלים בו ומסייעים להחלמת עינו לקראת הזריחה. במקביל חקרה טוביאס את נחש הנחושת, ובעקבותיו הגיעה לאתר כריית הנחושת העתיק בתמנע שליד אילת, שם נמצא מקדש מצרי המוקדש לחתחור – אלת היופי, האהבה והפריון, שהיא גם אלת הכרייה והכורים. חתחור, שתבליט קיר שלה מפאר את מקדש דנדרה שבמצרים, התגלגלה בדמותן של אפרודיטה וזנוס במיתולוגיה היוונית והרומית.

שלושת משלבי העבודה – תיעוד, מחול ופיסול – יוצרים יחד מערך שמאני אחד של אדם-חיה; שפת דימויים חדשה, חיה ופועמת, פיזית ומטאפיזית, שגובשה לכדי לחש תוך התבוננות בטבע וחקירת מופעיו במיתולוגיה ובהיסטוריה האנושית.

ד"ר אירנה גורדון

אוצרת ראשית מוזיאון פתח תקוה לטמנות